

Zanemarili smo vzgojo mladine

S konference mestne mladine v M. Soboti

Kadar govorimo o vzgoji mladine v mladinski organizaciji, povemo veliko, toda marsikdo razume docela drugače, kot je mišljeno. To ni tako čudno med starejšimi, ki niso zajeti v delo organizacije, bolj nerazumljivo je to pri mladini, ki je vključena v vodstvo, bodisi mladinskih aktivov ali grup, morda pa še večjih celot. Včasih se je šlo za vzorno delo mladinskega aktivna samo število sestankov, študijskih ali organizacijskih, delo mladine na delovnih akcijah in slično. Ta način se je razvil tako daleč, da je postal nezanimiv, čeprav se je v začetku mladina še tako zanimala za razna politična vprašanja in slične študijske teme. Tako je prišlo do tega, da so sestanki postali šablonski in s tem celotno delo aktivov in da je bil dnevni red formalnost, katere se je zdelo kot vodstvo tako članstvu aktivna nezbežna. Na takšen način je torej delo mladine mesta Murske Sobotice pojemale. Ni torej čudno, da že precej časa ni mogoče zbrati mladine na sestanke aktivov, pa čeprav se sekretarji še tako trudijo.

Posledice tega pa so veliko večje, kot bi si kdo mislil. Vidno se na vsakem koraku po mestu. Najočitejše so to vidovi v obnašanju vajencev pa tudi ostale mladine, ki mnogo prostega časa porabijo za postopanje in če je prilika tudi za popivanje in slična veseljačenja, ki vsekakor kvarno vplivajo na značaj mladega človeka, za katerega nikakor ne smemo trditi, da je težko dojemljiv za vse kar je dobrega, lepega in dostojanstvenega v življenju. Tolklo teja je ta trditve, ker mladina veliko bolj preloša s srcem, kot pa z razumom in si rada ustvari več ali manj lepe, celo idealne podobe življenja, ki se čestokrat razbija ob vsakdanosti in tako nastaja v mladih dušah valovanje in nemiri, kateri se poležejo, le ob dobrem vzgojnem prijemu mladinske organizacije in še prej staršev. Jasno nam je s tem, da morajo biti starši kot mladinski voditelji v veliki meri psihologi in dobri pedagogi hkrati, a nevpodobna je ugotovitev pri nekaterih starših, da so vse drugo samo ne dobri vzgojitelji svojih otrok, čeprav včasih trdijo in so tudi prepričani, da dobro in celo najboljše vzgajajo svoje otroke.

Ravno v tem primeru je odgovornost mladinske organizacije toliko večja, kajti lahko je vzgajati mladino, ki je našla že lep vpliv in napotek v življenju v vzgoji staršev, težko pa je tam kjer je vzgoja staršev naredila ravno nasprotno. K temu je še pristeti seveda tudi druge okoliščine in vplive, kot so slab roman, nevzgojen film in slično, česar nikdar ni manjkalo in tudi ne bo, čeprav bomo še tako pazili, kajti to kar čemu značaju ne bo prineslo ničesar slabega, lahko drugemu odločilno škoduje. Tako je z nekaterimi filmi predvsem ameriške proizvodnje, ki navajajo na avanturizem, kajti na platnu se še tako težke situacije rešujejo vedno sila enostavno in srečno za junaka, ki po navadi še najde s koncem tudi izredno lepo bodočnost.

Tako se torej slabo v mladini stopnjuje, če nihče ne poseže vmes. Da je vse to res ni treba neklih posebnih dokazov temveč nekaj opazovanja po mestu in videti je mogoče se marsikaj kar ni omenjeno. Najdemo se izredno sramotni primeri skrajno nemoralnega življenja in še marsikaj. Celotni takšni primeri so, da starši odobravajo slabo ravnanje svojih otrok in da se jim zdi, da njihovo početje ni napačno. Takšnega mišljenja je tudi ena izmed mater tistih mladoletnih otrok, ki so pred kratkim poskušali pobegniti v tujino. Zanimivo je v tem to, da so bili ti mladinci in mladinke izmed tistih, katere smo označali tukaj za najslabše. Kolikšna je bila neumnost, ko so hoteli

zapustiti domovino, bodo stasoma domu, če se doslej nimajo toliko razvitega razuma, da bi o tem lahko razmislili docela realno, saj življenje nikjer ne obdaja ljudi z dobrotami, ki bi jim padale v naročje brez truda in dela, pa če o tem še tako lepo govorijo ameriški in slični filmi, ki so tako čisto polkvalitetni ali pa sploh brez kvalitete.

Je pa nekaj, kar je izredno važno: mladino je potrebno razumeti in ji dati možnost zabave in razvoja tam, kjer jo najbolj privlači življenje. Gotovo je, da se bo mladina veliko bolje vzgajala v raznih organizacijah kot so to veje Ljudske tehnike, Telovadnega društva, raznih kulturno-umetniških društev, pa taborniške organizacije in slično. Seveda je najprej važno, da se da mladini popolno možnost delovanja v teh organizacijah, ki v večini primerov nimajo, urejenih razmer v društvu in tako članom ne morejo nuditi skoraj ničesar. Prav tako je važno, da mladinska organizacija vodi računa o tem, kako deluje mladina v teh organizacijah in klubih in da ji daje še po svoji poti pomoč in jo pravilno usmerja, da torej tudi tesno sodeluje z voditelji te ali one organizacije v katero je mladina vključena in da tako doseže, da bo res vseh naših ljudi glavna skrb dobra in napredna vzgoja mladine.

O vsem tem je bilo govora na mestni mladinski konferenci v Murski Soboti, katere se je udeležilo proti pričakovanju lepo število mladine, čeprav ne vsa mestna mladina. Gotovo je to dokaz, da je zanimanje za delo v mladinski organizaciji precejšnje in je potrebno samo pravilno in vztrajno pristopiti k delu — le da se diskusije niso udeležili mladinci in mladinke sami v toliki meri, kot bi bilo potrebno ob tako številnih primerih.

V Lipovcih gradijo, v Gančanih spijo...

Od našega naročnika iz Lipovca smo sprejeli dopis pod gorim naslovom. Poznamo smo se, kaj je o to zadevo in ugotovili, da dopis odgovarja resnici, zato ga v neskrupirani obliki objavljamo. Želimo, da nam naročniki tudi iz drugih vasi pišejo o svojih problemih.

Uredništvo.

V Lipovcih v soboškem okraju so si vaščani zadali nalogo, da bodo v kratkem prišli z gradnjo modernega gasilskega doma, ki naj bi nadomestoval združni dom, katerega so mislili graditi že pred leti. Za nov gasilski dom že pripravljajo ves potreben gradbeni material, ki ga v glavnem črpajo iz lokalnih virov. Tudi vsa nestrokovna dela bodo vaščani opravili s prostovoljnimi delom. V gasilskem domu bodo razen potrebnih gasilskih prostorov imeli še pisarniške prostore za KLO, prosvetno dvorano, protitrahomsko ambulantno in sobo za frontni kotiček in knjižnico. Denarna sredstva za gradnjo doma bo prispeval KLO iz svojega proračuna, gasilci iz društvene blaginje, nekaj pa tudi ostale množične organizacije. Računajo, da bodo v kratkem začeli z gradnjo doma.

Popolnoma drugače pa je v sosednjih Gančanih, katerim so lahko Lipovčani za vzgled. Tu govorijo o gradnji združnega doma že vsa leta po osvoboditvi, toda doslej še niso ničesar naredili, čeprav imajo že šest let pripravljen za gradnjo ves potreben material. Najbolj čudno pa je to, da se krajevna hiša (Občinska hiša) skoraj podira, KLO pa drugod plačuje najemnino za pisarniške

Otroški vrtec v Dolnji Lendavi vzgaja zdrav in krepak rod!

Svetla in prostorna zgradba otroškega vrtca v Dolnji Lendavi je tako vabljiva, da človek nehoti zavije na prijazno dvorišče. Sredi urejenega vrta vrtijo na dvorišču lep živo poslikan vrtiljak, ki je vedno poln srečnih otrok. Otroci ti zaupajo, da so vrtiljak prejel v dar za Teden matere in otroka. Seveda otroci ne vedo, koliko dela, poštvalnosti in skrbi je povzročila ta, sicer nekoliko draga igračka upravi, predvsem upravnici Marti. Sama je izdelala načrt, ter ga zaupala upravi. Pozvali so domače obrtnike, ki so z vloženim trudom izdelali vrtiljak ter ga opremili s raznimi slikanicami. Ko so prvi pognali vrtiljak, so bili srečni otroci, uprava in starši. Le uprava je imela skrbi v neporavnanih računih, ki so znesli do 200 tisoč dinarjev. Upravnica Marta pa je iniciativno izpeljala situacijo. Za Teden matere in otroka so cibalčki priredili z velikim uspehom igro »Snežuljčica« — predstavila je dala nekaj tisoč dinarjev, več pa so otroci dosegli z obiski na okrajne forume oblasti, kjer so jim le ti pripravili lep sprejem. Otroci pa jim tudi niso ostali dolžni. Predstavili so se s petjem in recitacijami, kar jim je na široko odprlo pot do blaginje. OK KPS je daroval za vrtiljak 14 tisoč din, OSS 5000, OLO, prosveta 15 tisoč, socialno krststvo 30 tisoč, OLO 60 tisoč itd. Z združenimi močmi so se rešili dolgovi, k čemur so dali svoj delež tudi otroci.

Otroški vrtec v Dolnji Lendavi si je v zadnjih letih pridobil široko zaupanje mater, ki prav rade prepuščajo svoje otroke skrbnim rokam vzgojiteljic. Prva leta pa ni bilo tako. Novoustalovljeni dom igre in dela je nalezal na odpor domačinov, uprava je

sprejela prvo leto le 15 otrok, in se te so priveli le uslužbenici. Kako je postopoma raslo zaupanje med ljudstvom, nazorno kažejo sledeče številke: Dočim je bilo v letu 1948 le 15 otrok, se je število naslednje leto dvignilo na 30 otrok, lansko leto se je to število znova podvojilo, letos pa ima vrtec že nad 100 otrok. Otroci prihajajo iz Trilimnov, dolgovških gor, Dolge vasi itd., torej dober del iz podeželja, kar daje najboljše izpričevalo vzgojiteljicam. V lanskem letu so podirli stare zidove ob vrtovih, postavili nove ograje, preuredili in obnovili celotno poslopje na zunaj in znotraj kar je stalo nad 400 tisoč dinarjev. Seveda so dober delež prispevali uslužbenici, ki so štrvali marsikatero uro prostega časa. Danes imajo cibalčki v stavbi vzorno urejeno kuhinjo, spalnice, obednice, igralnice in podobne prostore. Letos pa imajo v načrtu gradnjo umivalnice in kopalnice hkrati pa preureditev novih prostorov. V doglednem času namreč računajo na porast otrok. Otroci v vrtcu so dveh narodnosti in sicer Slovenci in Madžari. To pa jih ne moti, da se ne bi složno razumeli. Za to skrb vzgojiteljice, ki so dobri pedagogi. Otroci govorijo pravilno slovenski, tu in tam pa se pomenijo tudi v madžarščini. Tako se Slovenci nauče madžarski, Madžari pa slovenski. Največ veselja in uspehov zanjejo cibalčki in kulturno prosvetnem delu. Igrice »Snežuljčica«, so tako izvrstno zaigrali, kot zmoroje le igralci, ki sproščeno nastopajo. Otroški vrtec v Dolnji Lendavi služi za vzgled ostalim predelom, kjer še z vrtci niso uspeli. Seveda pa je za uspeh treba poštvalnega dela in samoiniciative, kar pa vzgojiteljicam v Dolnji Lendavi ne manjka.

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA OBMRURKE OKRAJE

Štev. 27 — Leto III

Murska Sobota, 12. julija 1951

Cena 5 din

Nazaj ni poti

RAZKOSANOST ZADRUŽNIH PARCEL IN EKONOMIJ — »ZADRUŽNISTVO NE GRE« — DOBRA ZADRUŽNA ŽETEV — DELITEV ŽITARIC: VSAKEMU PO VLOŽENEM DELU

Na zadnjem zasedanju republiškega združnega sveta v Ljubljani, so združniki med drugim tudi živo razpravljali o nedavno izdelani uredbi o arondaciji zemlje v socialističnem sektorju, ki jo je potrdila naša zvezna vlada. Uredbo, na katero se v zadrugah nestropno pričakovali že dalj časa, so združniki toplo pozdravili. To pa je pri sedanjih razdrobljenosti zemlje, kar je glavna ovira hitrejšega razvoja zadrug, tudi povsem razumljivo.

Z novo uredbo se bo v Prekmurju otreslo sedanje razdrobljenosti in manjša števila zadrug in ekonomij, to pa v sled prevladujočega zasebnega lastništva, ki je v večini primerov še vedno močnejše nad združnim. Od 10 zadrug — kolikor jih imajo v murskosoboškem okraju, je izvedla dokončno združitve zemljišč le zadruga v Krama-

rovcih in delno v Fiklincih in Puconcih. V vseh ostalih primerih pa združniki še vedno gospodarijo po starem, to je na številnih razdrobljenih parcelah, ki so jih vložili v zadruga. V drugi Hodoš je razkosanost največja, pri 115 ha zemlje imajo nad 550 parcel. Ker so parcele večkrat oddaljene druga od druge celo več kilometrov, je obdelovanje silno zamudno, ter zahteva sorazmerno visokih stroškov. Značilno je, da v teh zadrugah še vedno tarnajo o pomanjkanju delovne sile, da so združniki slabo plačani za svoje delo in da zadruga na splošno slabo gospodari. V Hodošu je ostalo n. pr. v pretekli jeseni nad 15 ha nezasejanih površin. Marsikaj bi se dalo tudi tukaj narediti, če upravni odbori ne bi le tarnali, temveč samoiniciativno izvedli arondacijo tam kjer se to da. Take možnosti pa so v vseh zadrugah. Iz dveh parcel bi lahko naredili eno, povsod bi se dalo kaj izboljšati. Seveda, če združniki z upravnimi odbori na čelu upoštevajo nedotakljivost mejnikov, ni mogoče misliti na izboljšanje. To so v glavnem tudi vzroki, da zadruga v murskosoboškem okraju po dveh letih novega načina gospodarjenja niso pokazale to kar bi se od njih zahtevalo.

»Združništvo ne gre!« S takimi in podobnimi ugotovitvami poizkušajo vaški spekulanti odvrtni poštene ljudi od združništva. Ni treba posebej poudarjati, da so to ljudje, ki jim preprosto — ne diši demokratizacija v zadrugah, oni bi hoteli nazaj »starih zlatih časov«, ki so dovoljevali izkoriščanje človeka po človeku. Žal ugotavljamo, da se je del teh ljudi vrnil tudi v zadruga in celo v upravne odbore. Kaj taki ljudje lahko potem naredijo iz poštenih združnikov, daje primer zadruga v Bakovcih, kjer se je pred nedavnim večji del združnikov odločil za izstop iz zadruga. V zapisniku, ki so ga poslali na Okrajni združni sklad, navajajo, da izstopajo zato, ker ne dobijo sladkorja in da splošno težko živijo v zadrugi. Da je prišlo do takih sklepov v zadrugi Bakovci ni čudno. Dve leti gospodarijo, ne da bi spremenili odnos vaških veljakov do obrtnih, predvsem do družin brez zemlje, ki so po vseh zakonih in pravih enakovredni združniki. Če bi se vprašali, kdo slabo živi v bakovski zadrugi, bi lahko to potrdili le tisti, ki niso vložili ničesar, najmanj pa bivši kmetje, ki že dve leti »privatno« gospodarijo pod združnim plaščem. Seveda potem tudi ni čudno, če jim uhaajo združniki na sezonska dela, ter iščejo kruh po Baranji in Bački, čeprav ga je doma več kot dovolj. Takih primerov dvigovanja glav poednih vaških spekulantov, ki napovedujejo prehod v stare čase, bi lahko v okraju še nekaj našli. Tu je treba izreči jasno in odločno besedo: Poti ni nazaj! Ta vodi le naprej, z nezmanjšanimi napori do končne socializacije naših vasi, kar bo prineslo boljše pogoje našemu

Priprave za Dan vstaje v radgorskem okraju

Okrajni odbor Zveze borcev radgorskega okraja bo vpočastitev Dneva vstaje organiziral 16. julija prenos statetne zastave, ki jo bodo prenašale edinec JA, mladinci predvojaške vzgoje in pripadniki množičnih organizacij. Statetno zastavo bodo prenašali iz smeri: Lendava—Sobota—Radgona—Lenart v Slov. gor.—Maribor itd. V radgorskem okraju bo to nalogo opravila posebna četa, ki bo v jutranjih urah prevzela zastavo v Hrastju—Mota in jo popoldne predala četi iz Maribora v kraju Jerjavci. Ta edinica, ki bo prenašala statetno zastavo, bo na svojem pohodu večkrat napadena in bo nudila oborožen odpor. V sestavi te edinice bo tudi organizirana bolničarska služba.

Na Dan vstaje slovenskega ljudstva, 22. julija, bodo izvedena po vsem radgorskem okraju spominske svečanosti, odkritih pa bo več spominskih plošč padlim borcem in žrtvam fašizma.

—jh.

Udarniške naslove je dobilo 89 delavcev

Na državnem vinogradniškem gospodarstvu v Radgoni so letos proglasili 89 delavcev za udarnike. Odlikovanci so se izkazali pri obnovi vinogradov. Na radgorskem posestvu so podelili udarniške naslove 67 delavcem, v Črešnjavi 17, na Kapeli pa 5 članom kolektiva.

Duh Neža, delavka radgorskega posestva je šestkrat postala udarnica. Trikratne udarnice so Ropoša Franciška in Horvat Julijana, osem delavcev pa je ta naslov prejelo dvakrat.

Na vseh posestvih dela 307 udarnikov ali 59 odstotkov od skupnega števila zaposlenih delavcev. Prednjači radgorsko posestvo s 165 udarniki. V vinogradništvu se uvažajo akorden način dela, ki so ga delavci iskreno pozdravili. Kolektiv je 1. julijem napovedal tekmovalne sorodnim kolektivom državnih posestev v Zavrču, Podlehniku, Svedini, Pekrah in Jeruzalemu. Poziv vsebuje 10 tekmovalnih točk. Tekmujejo se z ostalimi državnimi posestvi v Sloveniji po točkah, ki se izrecno ne tičejo vinogradništva.

Generator za merjenje atomske energije

V Kaliforniji v ZDA so nedavno izdelali največji generator na svetu, ki bo imel jakost pet milijonov voltov. Uporabljali ga bodo za merjenje atomske energije. Nameščen je v posebni stavbi, ki je bila samo za to zgrajena.

Komu bolje — obrtniku ali šušmarju?

Šušmarstvo je precej razvito v obmurskih okrajih. Ponelokd smo mu napovedali boj, drugod pa popuščamo pred »laži« obrtniki.

V radgorskem okraju se šušmarji dobro počutijo. Pri zadnjem statističnem popisu so jih našli 22, je pa jih v resnici nad petdeset.

Visoko število šušmarjev delno upravičuje pomanjkanje strokovnjakov v nekaterih panogah obrtništva. V gradbeni stroki nimajo izprašanega mojstra, temveč le tri obrtnike z manjšo obrtjo. Premalo je zidarjev in tesarjev. Ljudje naravnost silijo k šušmarjem, ker nimajo v bližini priznanega obrtnika. Ta pojav torej pospešuje razcvet šušmarstva v gradbeni stroki.

Vključevanje šušmarjev v socialistični sektor ne napreduje tako, kot je zaželeno. Okrajno gradbeno podjetje v Radgoni išče dva tesarja za svoja gradbišča. Na jih našlo, čeprav šušmarji na podeželju več tesarjev, ki na »prostem« laže ribarijo.

Po uvedbi novega sistema prostih cen, so posamezni šušmarji prekinili delovno razmerje z obrtniki misleč, da je prišel njihov čas. Hobot Ivan iz Gor. Rečice in Lampel Jože iz Ane v Slov. gorah — sta odpovedala svojo uslužnost zidarskemu obrtniku Irgolič Ivanu. Zdaj na svojo roko popravljata stanovanja in poslopja. Sempelu se je celo posrečilo, da je dobil od zidarskega mojstra Benko Alojza iz Lenarta dovoljenje, da lahko obnovlja cerkev pri Ani. Dovoljenje je nezakonito, ker Benko ni pooblaščen oseba za izdaja-

Pismo našim naročnikom in bralcem!

Za nami je nekaj let, odkar se je na pobudo članstva Osvobodilne fronte rodil »Ljudski glas«, glasilo OF za štiri obmurske okraje. Vsa ta leta velikih naporov in uspehov naše petletke, se je »Ljudski glas« skušal približati našemu podeželjskemu ljudstvu in mu po napornem delu nuditi skromno razvedrilo, napotilo, praktične nasvete. Včasih je prišlo, da smo koga tudi krepko odrgnili po nosu, kar nam naši naročniki in bralci — če je bila kritika konstruktivna — gotovo niso zamerili. Z veseljem ugotavljamo, da si je »Ljudski glas« uspešno utrl pot v mnogotero podeželjsko kmetko hišo, urad, ustanovo.

Brez dvoma, da je imel »Ljudski glas« tu in tam tudi pomanjkljivosti, o čemer so nas tu in tam naši bralci tudi obveščali. Med drugim smo zadnje čase prejeli nekaj opomb naših naročnikov, iz katerih beremo željo, da si naši ljudje na vasi želijo več drobnih novic, kar bomo tudi upoštevali. Da bo mogoče čim bolj zadovoljiti naše bralce pa prosimo, da se nam v bodoče prispeva čim več dopisov, drobnih poročil iz prireditve, krajevnih zborovanj, nesreč, z eno besedo tistih drobnih novic, ki zanimajo naše bralce. Ne ustrahajte se začasnih težav in morebitnih napak, brez katerih sprva ne gre. Videti! Robata, a klana beseda, če pride iz poštenega srca, je mnogo vredna!

Senčna stran naših naročnikov pa je nepravilna naročnina. Človek pozabi, odlašajo, češ »bom že odrlil tiste dinarje!«. Marsikdo pa se bo začudil, če povemo, da nam ta nepravilna naročnina, ki presega 200.000 din, povzroča resne težave pri našem delu. Upamo, da bo to skromno opozorilo dovolj; da bo vsak naročnik čim hitreje odrlil svoj dolg ter nas s tem rešil nepotrebnih skrbi.

V tej želji Vas iskreno pozdravlja

UREDNIŠTVO.

kmetu. Tako in nič drugače! Kako in v kakšnem času bomo premagali gospodarsko zastopnost naših vasi, leži na nas, na vseh poštenih ljudeh naših vasi. Eno je jasno! S sedanjim razdrobljenim načinom gospodarstva ni mogoče več naprej. Ozmimo se samo na povprečne hektarske donose: Zakaj pride-lajo v Hodošu n. pr. le 5 do 8 mc sena na ha, povprečje na ha pšenice računa-jo v Prekmurju 12 do 14 mc, pri rži 10 do 12, pri krompirju 10 do 15 ton, povprečna mlečnost na kravo se računa od 500 do 800 l itd. To so številke, ki jih kmetje v gospodarsko razvitih deželah trikratno do petkratno presegajo. Ali imajo morda boljše podnebne pogoje?

(Nadaljevanje na 2. strani)

Besedo imajo zadružnice ...

ZADRUŽNICE LJUTOMERSKEGA OKRAJA SO SE PRED KRATKIM ZBRALE NA USTANOVNI KONFERENCI SVOJE SEKCIJE, KI JIH BO ODSLEJ ZASTOPALA PRED VSEMI ZADRUŽNIMI FORUMI

Mnoga zadružna vodstva še vedno ne upoštevajo zakonito določenih pravic žena, zlasti tistih, ki se tičejo zaščite matere in otroka.

Ponekod se dogaja, da morajo noseče žene opravljati težja dela pred in po porodu. To je popolnoma zgrešeno odreditev pravic zadružnicam, ker jim zakon določa dobro porodniško dopust, pa tudi druge ugodnosti. Zene se s pritožbami čisto oglašajo na Svetu za socialno skrbstvo, ker jim upravni odbori zadržujejo pomoč. Pogosti so ti pojavi v VOZ »Kerenčič-Kog, Drugod spet vzvemo oportunistično stališče do sprejemanja žena v zadruge, zlasti se mater z večjim številom otrok (Godemarci). Razumljivo je, da niso takšni postopki v skladu s humanostjo in pravičnim reševanjem socialnih vprašanj. Istočasno, ko se borimo za preskrbo otrok, starčkov in bolnih zadružnikov iz obstoječih socialnih fondov pri zadrukah, moramo vedeti, da jo hočejo posamezniki neupravičeno izkoristiti. Zlasti na Murskem polju (Krapje) je več zadružnikov in žena, ki se zatekajo k zdravnikom po potrdila o delovni nesposobnosti, čeprav v »privatništvu« tega niso bili navajeni. V zadrukah jim delo ne diši ter si prizadevajo, da bi pridni zadružniki zanje delali in se potili po zadružni zemlji.

Z vzgojnim delom bomo odtrgali

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ne, vsaj v veliki večini ne! Le da je stroj izpodrini motilo, ljudje so opustili stare navade ter se oprijemajo izkušnje sodobnega kmetijstva. Ta pot stoji tudi pred našim kmetijstvom. Ljudska oblast daje letno velikanske vsote za pospeševanje kmetijstva, kar se odraža v nenehni pomoči zadruham, pa tudi zasebnim kmetovalcem.

Ta dejstva naj spremenijo siehnerga zadružnika ob tretjem letu zadružnega gospodarstva. Tu je potrebno poudariti le to, kar se je mnogokrat izneslo: »Zadruge ne ustanavljamo le zaradi zadruge, temveč zato, ker je ta oblika gospodarstva najboljši prehod iz sedanje zaostalosti v naprednejši način. Torej ustanavljali bomo še več zadrug, ne pa razbijali te, kar spretno razpakujejo poedinci. Pač pa bo potrebno obracovati in pomesti z vsemi tistimi ljudmi v naših zadrukah, ki danes rovarijo in izpovedajo zdrave temeje poedinskih žug.

Kakšno pa je trenutno stanje v zadrukah murskosoboškega okraja? Polja mnogo obetajo, predvsem žetev. Zadruga Kramarovič, ekonomije Doležalje in Domajinci-Topolovci pričakujejo celo najboljši hektarski donos. To so potrdile tudi strokovne komisije, ki so zadnje tedne odбирale najboljše parcele za seme. V zadrukah so planirali višino delovnega dne od 100 do 200 din, kar bodo v poedinih zadrukah, kjer izpolnjujejo sklepe, tudi dosegli in presegli. Z dobro voljo pa bi se dalo doseči še boljše plačilne pogoje. Zadruga imajo velike možnosti za gojenje zelenjave, kar bi lahko potrdile poedine obmurske zadruge, ki so v prejšnjih letih imele bogate dohodke z zelenjavo. Teh ugodnosti pa zadružniki letos niso povsod upoštevali, tarnajoč o pomanjkanju delovne sile itd., kar so le neosnovani izgovori in malodušnost upravnih odborov. Letos imajo zadruge stalno pomoč sklada za mehanizacijo, ki s svojimi stroji pomaga povsod kjer se kaže potreba. Tako so se razporedili mlatičnice za bližnjako mlavec.

Končno se nekaj besed o letošnji delitvi žitaric! V tem se je v prejšnjih letih največ grešilo, kar se po vseh dosedanjih izkušnjah ne sme ponoviti. Upravni odbori so polno odgovorni za pravično delitev žitaric, ki bo v skladu z zadružnimi pravili. Naj velja geslo »Vsakemu po njegovem delu«, ne pa tako kot prejšnja leta, ko je vsak prejel 250 kg, ne glede na to, če je kaj delal v zadruzi ali ne. Le s poštenim delom in naprednim gospodarstvom bo mogoče utrditi kmečke delovne zadruge v Prekmurju in zagotoviti nadaljnjo socializacijo vasi.

prenekatero ženo od vpliva sovražnikov, proti zavestnim nasprotnikom v ženskih vrstah pa se bomo odločno borili. Naloga sekcije je, da vzgaja žene v ljubezni do domovine. Povečati bo treba število kakovostnih predavanj in praktičnih tečajev. Zdej pridejo v poštev tečaji za vkuhanje zelenjave, konserviranja sadja itd. Ti tečaji imajo v Obmurgu tradicijo in bodo uspeli, če bomo zanje zainteresirali sleherni ženo. Letos bo delo lažje, saj imamo potrebne izkušnje iz lanskega leta, ko je bilo po vaseh 14 takšnih tečajev.

V vaseh Murskega polja je padlo število otroških vrtec. Lani smo imeli te ustanove na Krapju, Cvenu Moti in v Ljutomeru. Letos stojimo pred vprašanjem, kako bomo vrte vnovič postavili na noge. Zadruga so bile do teh ustanov brezbrizne, saj so ponekod žene same skrbjele za malčke v vrtech (Cven). Ker ni bilo dovolj pomoči, so vrte razpustili, brez brige, kaj bo z zadružnicami, ki imajo več otrok. Praksa je pokazala, da delovne zadružnice radi oddajajo svoje malčke v vrte, teh ugodnosti pa se otrsajo zaostale ali pa k špekulaciji nagnjene matere. Sicer pa se ponavadi ne borijo samo proti vrtcem, marveč proti napredku v zadrukah sploh. V vinogradniških zadrukah so razumeli potrebe zadružnih mater z otroki. Vsako leto prispevajo po 300.000 din za vzdrževanje otroških ustanov, ki po svoji urejenosti slovijo širom Slovenije. V Vinskih vrhovih so letos odprli drugi Dom igre in dela. Za njega je zadruga žrtvovala 1 milijon 200 tisoč dinarjev in je eden najlepših v republiki.

Pred zadružnicami je hvaležna naloga, da pospešijo ocvrjevanje, ki se je v zadnjih letih podzavestno razvila. Z rejo ove bomo dobili dragoceno volno, žene pa zimsko delo: predenje in pletenje volnenih izdelkov. Zene naj pomagajo pri razvijanju drobne gospodarske dejavnosti, zlasti perutnarstva, mlekarstva, ovčjejeje, čebelarstva itd. Poživeti bo treba domačo obrt, ki je v zadnjem času zamrla.

V diskusiji so se oglasile številne zadružnice. Veržejčanka je povedala, da v njihovi zadruzi slabo skrbijo za nesposobne zadružnike. Navedla je vzrok: slabo zadružno vodstvo, brez predsednika. Delegatka iz Cvena je omenila, da hodijo zadružniki na delo k privatnikom, ker jim zadruga zelo neredno izplačuje zaslužek. V Lukavcih nosijo zadružniki mleko v privatne hiše, ker se bojijo, da bo zadruga zvedela za njihove dohodke in jih obremenila z davkom. Onišakova Ana je kritizirala posamezne člane svoje zadruge, ki so pozabili na izplačilo lani storjenih delovnih dni. V hlevih čaka za prodajo namenjena živina, vendar jo vodstvo ne vnovči, ker verjetno simpatizira s posameznimi zadružniki, ki čakajo na izstop iz zadruge. Tudi tovarišica iz Branoslavca je poročala, da je v vasi mnogo neobdelane zemlje, prav vsled čakanja na neko spremembo. Ivanjkovičanka je poudarila, da imajo posamezni zadružniki prevelike ohišnice, na katerih prebijejo mnogo časa, dočim v zadruzi delo zaostaja. Tov. Horvatova iz Ljutomera je seznanila delegatke, da zahtevajo ljutomerski zadružniki žetev dohodkov po trudnodnevi. Dobro se je obnesla praksa odrejanja dnevov, ko lahko zadružniki delajo po ohišnicah.

H koncu konference so žene-zadružnice izvolile iniciativni odbor s 17 žensk. Za predsednico so izbrale tov. Babič Alojzijo, večletno žensko aktivistko.

V ZDA bo odšlo 500.000 brezposelnih nemških in italijanskih delavcev

Ameriški minister za delo je izjavil, da so ZDA pripravljene sprejeti presežke delovne sile v Italiji in Nemčiji. Po ameriškem načrtu bi se naj iz raznih evropskih držav, predvsem pa iz Italije in Zapadne Nemčije izselilo okoli 500.000 brezposelnih delavcev.

V Romuniji še vedno izseljujejo pripadnike jugoslovanske manjšine

Romunske oblasti še vedno izseljujejo iz Banata pripadnike jugoslovanske manjšine. Skozi Bukarešto so doslej odpeljali že 36 vlakov izseljenih. Izseljence vozijo v nerodovito dolino Baragan, kjer jih že čakajo šotori. Doslej so izselili že nad 7000 pripadnikov jugoslovanske narodne manjšine.

Podobno so pričeli z izseljevanjem v Bolgariji v obmejnih okrajih Kuls in Vidin. Vendar tu izseljujejo bolgarske kmete.

Še enkrat:

Iščemo zaviralec soboškega lokalnega gospodarstva

Prejeli smo pismo tajnika MLO tov. Velnarja, katero vsebino objavljamo, čeprav se z nekaterimi trditvami ne strinjamo. Pojasnilo k temu pismu sledi v prihodnjem številu. Uredništvo.

Res je, da je Gasilsko društvo v M. Soboti dobilo leta 1945 opeko od Narodne imovine. Res je tudi, da Gasilsko društvo te opeke ni rabilo in jo je zato en del sporazumno prepuščalo Mestnemu ljudskemu odboru. To opeko je MLO porabil za dograditev mestnih stanovanjskih hiš blizu Črnelave. Ni pa res, da MLO društvu noče vrniti opeke, kot to trdi članek. Od MLO vse do letos gasilsko društvo niti ni zahtevalo opeke, ker je ni potrebovalo. Letos pa, ko gasilsko društvo gradi gasilski dom, vsled finančne reorganizacije v vsem našem gospodarstvu in torej ne po krivdi MLO. Mestni ljudski odbor te opeke ne more nabaviti, ker za investicije ni proračunskih sredstev. Opeko pa je mogoče nabaviti le

V Bolgarijo sežigajo žito

V Bolgariji je tajno odporniško gibanje pričelo s sežiganjem žita s parolo: »Niti zrna v SZ!« Samo v plevenskem okraju imajo dnevno po 3 do 4 požare.

V jeseni bodo v Trstu pričeli graditi Slovenski kulturni dom

Na Svobodnem tržaškem ozemlju in v Jugoslaviji že dalj časa zbirajo prispevke za gradnjo novega slovenskega kulturnega doma v Trstu. Poleg več milijonov din, ki so bili zbrani v Jugoslaviji, so že tudi v sami angloameriški coni STO zbrali 3 milijone lir. Ta teden velja še posebej za »Teden kulturnega doma«.

V torko so se že pričela glavna pogajanja za premirje na Koreji

Po več ali manj uspešnih predhodnih pogajanjih v nedeljo 8. julija, kjer so določili kraj in člane delegacij za pogajanja, gotovo pa še tudi druge stvari, ki jih zaenkrat še drže v tajnosti, so se v torko 10. julija pričela v Kesongu pogajanja za ustavitev sovražnosti na Koreji. Sedaj se nihče ne da dati izjav o poteku pogajanj ali izgleh na pomiritev.

Zapadno časopisje je sicer optimistično glede uspeha pogajanj, ki naj bi bila zaenkrat strogo vojaškega značaja, vendar se mnogi drže tudi rezervirano, češ da se lahko pogajanja tudi precej časa zavlečejo. Borbe na fronti tjačalo se naprej in sicer napadajo Kitajci.

Ugrabljeni jugoslovanski graničar pobegnil iz Bolgarije

Kakor smo že poročali so bolgarski obmejni stražarji iz sasede napadli našega graničarja Osmara Kapica in ga odvedli v Bolgarijo. Po raznih prepričevanjih in zasiljevanjih je Kapic po osmih dneh na poti v Sofijo odšel stražarju brzostreko in ubil oba spremljevalca ter pobegnil. Naš graničar Osman se je 12 dni prebijal skozi Bolgarijo proti meji, se hranil z različnimi plodovi in prišel nazaj na svojo karaulo. Kapic je odgovarjal na tiskovni konferenci domačin in tujim novinarjem in tako pobil izjave člana bolgarske misije, da bolgarski obmejni organi niso izvedli nobene obmejne provokacije.

V Perziji stanje vedno bolj napeto

Perzijska vlada zavrača priporočila haškega sodišča, da naj se glede spora o nacionalizaciji perzijske nafte pogaja z Vel. Britanijo. Perzijska vlada obtožuje Vel. Britanijo, da se vmešava v njene notranje zadeve in da ji grozi z zbiranjem čet ob meji. Predstavnik anglo-iranske družbe je že izjavil, da bo zapustilo Perzijo 150 angleških inženirjev, brez katerih bo proizvodnja nafte v Perziji zelo otežena. Sedaj je začel v sporu posredovati še tudi Truman, ki je dal perzijski vladi na razpolago svojega osebnega svetovalca Harrimana.

Nemčija stopa zopet v ospredje

V zadnjih šestih dneh je vrsta držav na čelu z ZDA, Britanijo in Italijo prekinila vojno stanje z Zapadno Nemčijo. Istočasno Amerikanci tudi podpirajo ponovno oborožitev Nemčije in sicer zato, ker obramba Zapada brez udeležbe nemške vojske sila baje ne bi mnogo pomenila. Za oborožitev se zavzemajo tudi Nemci sami.

Letalo z 2080 km brzine na uro

V ZDA so konstruirali novo reketno letalo »Skyrocket«, ki je pri poskusnem letu v višini 23.000 m doseglo brzino 2080 km na uro. Dosedanji rekord v brzini je imelo ameriško reketno letalo »Saba«, ki je preletelo v eni uri 1810 km.

I. Ljutomerska mladinska brigada je odšla na progo

Preteklo nedeljo je bil v Ljutomeru zbor mladinske brigade, ki šteje petdeset mladincev iz podeželja. V mladinski brigadi je večje število graditeljev prvih mladinskih prog in drugih objektov, ki jih je zgradila mladina. Med člani brigade je tudi Florjancič, šestkratni udarnik in udeleženec mladinskih akcij. Brigada ni odšla na progo v celotni postavi, ker niso prišli na zborna mesto vsi prijavljeni mladinci. Zato imajo v vidu, da bodo poslali dopolnilno četo, ki bo izpopolnila sestav celotne brigade.

Upor je bor rodil

(Po izpovedih, pričevanjih in v zapisnikih borcev objavlja S. K.)

»Nadzorstvo so povečali, stavliali so se predlogi, da se morajo vsi Slavi internirati, zlasti potem, ko so v lendavskem okraju, kjer je bila situacija za naše ljudi težja, internirali dne 3. julija 1942 oca 600 družin kolonistov — Primorcev. Sam poslanec Lindvai se je izgovarjal, da silijo nadrejene oblasti, da se mora vse Slovence internirati, dosegel pa je, da se internirajo le nekateri kot je odločil.«

24. oktobra so poklicali na okrajno glavarstvo Jožeta Velnarja, dr. Albina Gregorja, dr. Slavka Šumenjaka, dr. Ludvika Vadrnala, Slavka Niševierja in nekatere. Pomočnik glavarja dr. Deržényi Tibor jim je prebral odloke o internaciji v Nagykanizsi. Prevzela jih je straža, ki jih je naslednji dan odpeljala v internacijo. Prevozne stroške deportacije zase in za spremstvo so morali plačati sami.

Lokalni časopis »Muraszombat és Vidéke« kaže po svojih člankih, da gre za generalni afront proti nacionalni in patriotski zavesti v Prekmurju. Morda se je ta zaostrel takrat, ko so šovinisti Hartnerja Nádorja poklicali kot koopriranega poslanca v madžarski parlament, kjer je nove poslance »Ujvidéka« pozdravil predsednik parlamenta z besedami: »Ne čutite se prišleki, temveč kot da ste se vrnili k svoji domovini.« (Muraszombat és Vidéke 13. II. 1942.) V isti številki lista je sporočilo prekmurskim sezonom pod naslovom: »Vendski poljski delavci naj pohitijo z delom na madžarski zemlji! — Dvomimo, da bi madžarski poljski delavci lahko šli letos na delo v inozemstvo«. Namen takih ukrepov je bil seveda predvsem, tudi na ta način pospešiti madžarizacijo.

14. številka lokalnega časopisa z dne 3. aprila istega leta z velikimi naslovi napoveduje obletnico »osvoboditve«, ki bo 12. aprila, in to v članku Hartner Nádorja »Feltámadunk!« in v obširnejšem članku, kjer tudi napoveduje blagoslovitev zastave iz Csikszere. V isti številki »Muraszombat és Vidéke« se oglašja gimnazijski profesor Bálint Bela, šovinistični madžarizator in ponarejevalec zgodovine s člankom »Vloga gimnazije pri oblikovanju novega madžarskega srednjega sloja v Prekmurju«. V številki od 10. julija 1942 v članku »Es mégis élnék vendek...« napada urednik »Muraszombat és Vidéke« ifj. Szász Ernő prof. Vilka Novaka, ki si je drznil v madžarski reviji »Elet« Vende istovetiti s Slovenci. Pisec mora priznati, da je članek prof. Vilka Novaka »zbudil izredno pozornost in razburjenje«. En teden pozneje urednik »Muraszombat és Vidéke« še ni prebolel razburjenja. 17. julija je objavil članek pod naslovom »Doklej še?« in s podpisom »Vendsko-madžarski bralci«. V uvodu omenja, »da je Barber Franc iz male »vendske« vasi Andrejci poslal imenik 20 novih naročnikov«, sam uvod pa tudi dovolj zgovorno pove, da je namen članka razplameti mržnjo in pokazati potrebo ostrejših ukrepov: »Slavsko propagando je, razumljivo, postavilo na sramotni oder prekmursko izobraženstvo, kjer se je najbolj ukoreninilo.« V članku pa pravi med drugim: »To

»Vstanemo!«

»Za obletnico osvoboditve je Murska Sobota prejela v dar drago vezeno zastavo od najvzhodnejšega »osvobodjenega« mesteca Csikszere.«

»Ta Szász Ernő je bil v letu 1945 tajnik Madžarsko-sovjetskega društva v Szombathelyu.«

»Elet« 3. VII. 1942. »Az ismeretlen Muravidék« (Nepoznano Prekmurje).

vprašamo tudi mi objokovalce Velike Slovenije: Doklej še? Doklej še bodo skušali našo potrpežljivost? ... Za izdajstvo ni odpuščenja: Kdor zataji našo vendsko preteklost in materinski jezik, ta izreče nad sabo obsodbo: Ne spada med nas, torej naj izgine čimprej! Članki so bili pisani v madžarskimi.

Takšna je bila osnovna »nota« lokalnega časopisa »Muraszombat és Vidéke« pravzaprav od okupacije sem, vendar pa se je zaostrevala, odkar je prekmurska avantgarda odklonila rokavico, in toliko bolj, kolikor bolj se je med Prekmurci demonstrirala patriotska zavest.

Tako tudi ni čudno, če je »Muraszombat és Vidéke« odbralval internacijo z dne 25. julija 1942, ki jo je utemeljeval s tem, da je želja prebivalstva, da se razlokalni elementi internirajo in postavijo pod policijsko nadzorstvo.

Za 1942 leto sta za narodnoosvobodilno gibanje v Prekmurju značilni posebno dve vrsti: legalno ustanavljanje Gospodarskih krožkov (Gazdakör) in nadaljevanje organiziranja OF na prekmurskih tleh, kjer je to bilo po obsodbah 1941 onemogočeno in se je bilo treba začasno umakniti v okupatorjevo središče — Budimpešto.

Če govorimo tu o Gospodarskih krožkih, je treba vedeti, da gre v resnici za Podružnico Kmetijske družbe, ki je delovala pred okupacijo na teritoriju murskosoboškega sreza, oziroma za njene krajevne odbore, katerih delo je v novih pogojih bilo treba nadaljevati predvsem zaradi tega, da bi okupator ne razvlekel premoženja, ki je v glavnem obstajalo v raznih kmetijskih strojih. Ker pa so Gospodarski krožki odigrali važno vlogo pri organizaciji OF v Prekmurju — kakor bomo videli pozneje — ne bo napak, če o sami organizaciji Gospodarskih krožkov spregovorimo nekoliko več.

(Daje prihodajči)

Naša nedelja je minila

V petek zvečer, ko je mesto zagrnil mrak, smo se zbrali pred glasbeno šolo. Tu je zbirališče pevcev pevskega zbora, kadar grejo na turneje, gostovanja po zadružnih domovih, in kadar prihajajo na vaje. Tokrat smo bili iz vseh skupin SKUD »Stefana Kovača«. Seveda smo ostali zvesti stari soboški navadi — po polurni zamudi smo šele pričeli s pogovori v dvorani glasbene šole. Šlo je za nedeljski izlet. Ali pojdemo? Da, pojdemo! Samo...

Tokrat sem prvič spoznal, da so aktivni člani mnogo bolj pripravljeni na potovanja izven mesta, če gre za resno delo — za nastope igralske družine ali pevskega zbora ali orkestra —, da pa v primeru izleta niso toliko navezani na kolektiv. Malo jih je zatržno obljubilo, da pojdejo, a nekateri so nas na vsak način hoteli prepričati, da ne morejo, ker delajo v podjetju.

»Toda tudi koncert bomo imeli!« je vzklil predsednik, in to je zalego. Prav je, da se nekaj pokaže, ako je izlet tako daleč, kot je Miklavž pri Ormožu. In šli smo v nedeljo s predpoldanskim vlakom. Zasedli smo kar ves vagon. Tokrat je bilo najbolj razločno videti, kaj vse ima naš SKUD! Jezovšek, ki je eden od najstarejših članov društva, in Novak, član igralske skupine, sta se zagrizeno spoprijela v šahu. Oba sta soboška mojstra v šahu, in nekoliko naprej je med mlajšimi člani društva sedel mojster šahovca Zrimov Pepi, ki nikdar ne miruje. Čeprav je vlak pošteno tresel, je vseeno mirljivo risal vsakogar, kdor je pristal, da mu pozira. V nekaj potezih so bile glavne poteze obrazov na papirju... In pomislil sem na to, zakaj ni likovne sekcije v društvu, ko pa sta dva člana igralske skupine dobra risarja in takih je v mestu še nekaj. Vprašal sem o tem Pepija.

»Nihče se ne loti tega dela resno. Marsikaj je treba pripraviti, preden se

lahko prične z resnim delom...«, mi je odvrnil. Pred nekaj meseci je bilo govora o tem, da bo likovna sekcija priležala z delom, toda zelo radi namreč najprej izobesimo napis, še preden začnemo delati in pri tem navadno ostane. Morda pride celo do malenkostnih poskusov, ki pa po navadi ne rodijo sistematičnega dela, kot je temu vzor primer lutkovna sekcija, ki še danes nima stalnega lutkovnega odra, čeprav bi lahko priredila je marsikateri lep večer našim pionirjem kakor tudi ostalim prebivalcem.

No, pevski zbor, orkester in dramska skupina, to so edine aktivne sekcije društva, in člani teh sekcij so torej bili deležni izleta.

Ko so naši vaščani zopet resno pregledovali krompirjeve nasade, nas je lokomotiva vlekla v hribovite kraje Slovenskih goric. V dolgi koloni smo se pomikali s postaje Pavlovci proti Miklavžu. Že od daleč smo zagledali veliko streho zadružnega doma in tudi prostorno dvorano, v kateri je tako prijetno donela pesem, da bi nam bilo kmalu žal, da v Murski Soboti ni takšne. Sicer je bil pevski zbor in veliko zmanjšanem sestavu in je ob začetku zapel narodno in šele pozneje umetno in udarne, katere so domačini navdve toplo pozdravili. Celo nad dve sto poslušalcev se je zbralo, čeprav so hiše tega kraja raztresene po vseh okoliških hribih.

Tudi zaplesali smo in v smeju nam je minil popoldan. In ko je prišel čas odhoda, smo se neradi ločili od tako lepega kraja, v katerem so tako prijazni ljudje, ki so nas vabili, naj jih še obiščemo. »Da, prišli bomo, toda takrat s širšim pevskim zborom!« je obljubil predsednik društva, in v tem smo si bili vsi edini. Toda mrak je prejel ovil hribovito Štajersko, kakor smo želeli, in morali smo se napotiti domov.

Tudi starejši ljudje naj pomagajo pionirjem

Pri Mali Nedelji imajo dvestočlanski pionirski odred, v katerem je delo precej zahtevno. V odredu domuje preko polovice šoloboznih otrok. Za lani so ustanovili šest krožkov: dramski, šahovski, pevski, fizikalni, vrtnarski in kuharski krožek. Vodijo jih odrasli tovarši in najboljši pionirji.

Največ uspehov je žel v letošnji sezoni dramski odred, katerega vodi učiteljica tov. Vojseva. Štiriindvajset pionirjev je letos nastopilo pred vaščani. Uprizorili so enodejansko »Poštena njivica«, štiridejansko »Grudica«, več krajših igrice in prizorov. Nastopali so tudi na proslavah in frontnih prireditvah. V šahovskem krožku se je že 50 pionirjev osamosvojilo. Vodi jih mladi mojster Vojtkov Dane, ki je pri šahovski igri popolnoma doma. Pa tudi mladi fizikalni krožek se jim ne daje. S teoretičnimi točkami so že večkrat nastopili doma, gostovali so v Križevcih, šli pa bi tudi v Ljutomer, če bi imeli prevozno sredstvo. Vrtnarski krožek ima na šolskem vrtu svojo gredo, kjer goji razne rastline: tulipane, nageljčke, narcise ter druge cvetice in sadeže. Skoraj pri vseh prireditvah zapoje vaščanom domači pevski zbor, za katere-

ga so se odločili vsi pionirji, ki imajo posluh. V zimskem času pa so tudi deklice prišle na svoj račun. V kuharskem krožku so se učile receptov, kuhanja, skratka gospodinjenja. Doma so jim mamicale dale jajčka, mast, moko in druge potrebne stvari, pionirke-kuharice pa so jih hvalježno povabile na razstavo, kjer so jim pokazale, kaj so se v krožku naučile.

Pred kratkim je odšlo 200 malonedeljskih pionirjev na izlet v Zagreb. Tam so si ogledali živalski vrt, muzej, pionirski park in druge zanimivosti. Poskrbeli pa so tudi za revne pionirje, ki so potovali na izlet na stroške odreda, ki je izpraznil svojo blagajnico. Pionirji radi citajo »Cicibana« in »Pionirja«, otroške pripovedke, basni, uganke itd. Najdejo jih v svoji knjižnici, ki šteje 250 raznoterih knjig in brošur. V Tednu matere in otroka so nekaj pametnega pogruntali: uredili so si igrišče v gozdu, kjer se zdaj lahko igrajo.

Skoraj vse krožke vodijo učitelji, ki se žrtvujejo za svoje pionirje. Kako pa je s člani starejšinskega sveta? Premalo delajo in se zanimajo za svoj naraščaj. Na sestanke jih pride navadno po pet, dasiravno je izvoljenih 15 kmetskih ljudi v starešinski svet. Med pionirji večkrat srečam Horvatič, Pevčevo in Kranjčev. Ostalih navadno ni blizu. Tov. sekretarka Sveta mi je celo pokazala, da se pionirji zelo zanimajo za čebelarstvo in kmetijstvo. Toda doslej so ostali samo pri željah. Od članov Sveta se ni še nihče prijavil, da bi pomagal mladim čebelarjem in kmetovalcem.

Malonedeljski pionirji so skromni, kadar govorijo o svojih uspehih. Ne priznati pa jim moramo: pridno ste se učili, marsikaj ste pokazali svojim staršem in vaščanom. Pravijo pa, da se niso zadovoljni s tem, kar imajo zaseboj. Kdo jim bo odrekel pomoč? Nihče od tistih, ki so jim pri srečju otroci, najmanj pa nedeljavni člani starešinskega Sveta, ki naj se potrudijo, da bo v prihodnji sezoni še več pionirskih uspehov.

Kaj pa letos zdravilna zelišča?

Letos imajo nabiralci zelišč mnogo nevspečnosti z deževnim vremenom, kar je v glavnem tudi vzrok, za dokaj slabši letošnji odkup zdravilnih zelišč kot pa druga leta. Tako so lansko leto v murskosoboškem okraju odkupili v tem času že nad 3000 kg zdravilnih zelišč, dočim so letos vse zadruge odkupile le 1000 kg in to še v poednih prekmurjskih vaseh, kjer so se za akcijo zavzele tudi množične organizacije. Sorazmerno največ so odkupili v Melincih, kjer imajo že nad 300 kg plavice in koprive, potem v Ljupcih, kjer so nabrali 200 kilogramov preslice. V Beltincih, M. Soboti in še v poednih sosednjih vaseh. Kakor prejšnja leta, so tudi letos med nabiralci največ šolski otroci. Uspeh nabiranja pa je v celoti odvisen od pravilne organizacije. Tako je n. pr. v Bakovcih vaški učitelj Deškovič pripravil otroke za nabiranje zelišč — uspeh je 150 kg zelišč. Zal pa je takih in podobnih vzglednih primerov zelo malo. Zanimivo je to, da letos v gorških predelih, torej tam, kjer so kralji najbolj bogati na zdravilnih zeliščih, odkup izredno slabo poteka, v številnih primerih zadruge niso odkupili niti kg. V teh dneh so gorški gozdovi polni gob, za katere bi lahko nabiralci dobili lep denar. Do danes pa kljub ugodni sezoni zadruge niso odkupile niti kg, čeprav se računa, da je na terenu nad 1000 kg suhih gob. Nabiralci niso zado-

Prijateljski pomenek in vlom v stanovanje

Pred kratkim je bila pred ljudskim sodiščem v Ljutomeru sodna razprava proti Virag Stefanu iz Črešnjave 47. Na zatožni klopi je sedel za družbo zelo nevarni vlomilec. Takoj potem, ko je odsedel štiri leta v zaporu zaradi večje tatvine, je 25. februarja t. l. ponovno poskusil srečo. Z vrečo čez hrbet je prišel pred stanovanje Znidarič Vekoslava v Logarceve. Čakal je v zasedi, dokler ni zadnji član družine zapustil stanovanja.

Po gospodarjem odhodu na polje je Virag skočil pred hišo, vzel motiko in vlomil v stanovanje. Poznaoč razmere pri Znidaričevih, se je dokaj naglo znašel v spalnici. Nabasal je vrečo z več komadi perila, vzel je dvojce moških hlač, čevlje in srebrno žepno ur ter jo jadno odkuril proti domu. Odnesele je za 80.000 din blaga.

Obtoženec se je pred sodiščem zagovarjal, da je hotel k Znidariču na prijateljski pomenek in kupico vina. Videč, da gospodarja ni doma, se je spomota polastil oblačilnih predmetov. Sodišče je ovrglo ta zagovor kot neutemeljen, kajti obtoženec je se pozneje zapletel v protislovje, ko je trdil, da je bil v sovrastvu z oškodovanim Znidaričem.

Virag je bil obsojen na štiri leta odzema prostosti s prisilnim delom.

S posvetovanja predsednikov sindikalnih podružnic

Zadnji petek je bilo v Ljutomeru sindikalno posvetovanje.

Na posvetovanju so razpravljali predvsem o kulturnoprosvetnem delu članov sindikata, o varčevanju, uporabi skladov za pospeševanje kulturne dejavnosti pri podružnicah in podjetjih ter o preskrbi in zaščiti delavstva.

Po poročilu predsednika okrajnega sindikalnega Sveta tov. Pintariča in besedah sodelujočih diskutantov, so sprejeli ustrezajoče sklepe. Zelo pomemben je sklep, po katerem bodo denarno podprli vsa kulturnoprosvetna društva na podeželju. Člani plenuma bodo pregledali finančno poslovanje podružnic in poskrbeli za reden odtok denarja, ki je v dobičku podjetij zakonito določen za kulturne namene. Pri družili so se zastopniku zdravstvenih delavcev, ko je predlagal, da naj podružnice denarno pomagajo zdravstveni službi, ki bo s prispevki nabavila vozni park za reševalno službo.

V nedeljo, 15. julija, ob 2. uri popoldne bo plavalni dvoboj in waterpolo med moštvoma Polet B Maribor in Soboti v mestnem kopališču v Mur. Soboti.

Kdaj bo konec elementarnih nezdod?

Letos smo v Jugoslaviji — pa seveda tudi v drugih državah — spet utrpeli ogromno škodo zaradi elementarnih nezdod. Ze same povodnji Ledave in potokov so ob zadnjem deževju samo v Prekmurju povzročile čez 150 milijonov škoda. Se večja škoda je bila zaradi povodnji v Slavoniji, kjer nekaj dni ni moglo obratovati več železnice in tudi na mnogih cestah je bil promet prekinjen. Tako je bila pretrgana tudi nova avtomobilska cesta Beograd-Zagreb.

Poleg povodnji nam čisto hudo prekriza račune tudi toča. Posebno hudo je letos udarila na črti Juršince v Slovenskih goricah — Dornava-Moškanjec-Haloze-Hrvatsko Zagorje. To je več deset kilometrov dolg in dva do pet kilometrov širok pas, kjer je bilo zbito prav vse. Manjše krajevne toče so bile tudi drugod v Sloveniji, posebno huda je bila v nekaterih predelih Vojvodine, od koder poročajo o večmilijonski škodi.

Kako obvladati naravo?

Kako obvladati naravo in kako zaščititi naše kmetijstvo pred tolikimi škodami, je že dalj časa predmet dnevnim poizkusom mnogih strokovnjakov. Po vsem tem, kar nam današnja znanost že lahko nudi, lahko ugotovimo, da ni daleč čas, ko bomo lahko rekli: da-

Ptujski „Veseli teater“ je gostoval v Ljutomeru

Po gostovanju ljubljanskega »Veslega teatra« so imeli Ptujčani v Ljutomeru zasiguran obisk, za uspeh pa naj bi pokazali svoje znanje in iznajdljivost. Toda, v tem pogledu so Ptujčani odpovedali. Polovica Ljutomerčanov je odšla z »dolгим nosom« domov. To je bila zanje dobra šola.

Na odru sta prevladovala Marulek (tov. Vičar) in Matjašek (tov. Sugman). Marulek dobro obvlada prileški dialekt in govori sproščeno, kar pa ne moremo trditi o Matjašku, ki prileškega narečja ne obvlada, govori raztrgano, brez povezave in se pretežno vrti okrog priduhanja, kar vpliva zelo neelastično na gledalca. Saljivke in domisleki so stari, celo »zelo stari ter prikrojeni današnjem času«.

Tov. Ukmarjeva ni slaba igralka, nemočnega pa je kot pevka. Zelo moti nesigurnost in intonaciji in pa nejasen glas. Prepričan sem, da si bo pridobila pri poslušalcih več simpatij, če bo opustila petje na odru. Če pa je to njena želja, naj poje v svrhu »avdicij«. Pri pevskih točkah smo bili zelo razočarani, ker vemo, da ima Ptuj odlični pevski zbor. Zato smo pričakovali, da bomo slišali boljše soliste.

Zelo dobro so izvedli Nušičev skeč »Oblast«. Tudi ostale točke so bile na povprečni višini.

Dramatsko amaterstvo se pri kulturno-prosvetnih društvih razvija naravno in ni čudnega ni, če se izrodi v dilantizmu. Naša dolžnost je, da se proti njemu borimo. Zato naj odpadajo »veseli večeri« z dvomljivo umetniško kakovostno vsebino, s katerimi si hočemo zagotoviti potrebna materialna sredstva.

Hamburg in Donava konkurirata tržaški luki

Odkar je okrog Trsta toliko političnih spletk in odkar je odrezan od svojega naravnega zaledja, so tržaški gospodarstveniki v vedno večjih skrbih za obdržanje ravni prometa. Najobčutnejše je prišel Trstu konkurirati Hamburg, ki nudi srednjeevropskim državam vse ugodnosti, samo da bi jih navadil na trgovino z zapadom preko svojega pristanišča. Pomembno pričrta Trstu konkurirati tudi Donava, ki je zvezana po prekopu z Renom in Atlantskim oceanom v Nizozemski. Promet na Donavi se vedno bolj veča in bodo letos v Lincu v Avstriji zopet povečali pristanišče na Donavi. Trstu se veliko pozna tudi usmeritev madžarske in češkoslovske trgovine na vzhod in prenehal razvoj našega reškega pristanišča, ki v glavnem že zadovoljuje vse jugoslovanske potrebe.

SPORT

PRIJATELJSKA NOGOMETNA TEKMA

MURA : MLADOST (Zagreb) 4:2 (1:1)

Nad 800 gledalcev je v nedeljo zadovoljno zapuščalo stadion Mure. Ne toliko zaradi zmage domačega moštva, temveč zaradi daljšega premora res lep in zanimivih igr. Nedavno so Zagrebčani premagali z visokim rezultatom Brank v Mariboru in prejšnjo soboto igrali neodločeno proti Nati in je to vsekakor lep uspeh soboških igralcev.

Začetni udarec je imelo moštvo Mure, toda iniciativo so prevzeli gostje, ki so hitro podajali žogo soigralcem in pošteno zapostili obrambo Mure. Toda kmalu je imel tudi vratar gostov priliko, da je pokazal svoje sposobnosti. Nevarne strelje je branil s sigurnostjo za kar so ga gledalci s ploskanjem nagradili. V 14 minuti je domače moštvo doseglo prvi uspeh. Iz kola po Horvatu, streljano žogo je Norčič Ludvik z glavo poslal mimo nemočnega vratarja v mrežo. Ta začetni neuspeh ni zmedel goste, temveč se s poudarjeno vnetostjo ogražila vrata Mure. Že v 34. minuti so gol izenačili. Do konca polčasa sta oba vratarja še nekajkrat uspešno posredovala, tako da je prvi del igre končal neodločeno.

Drugi del igre je razen prvih minut pripadal moštvo Mure, ki so v tem delu igre že trikrat zatresli mrežo dobrega vratarja Mladosti. Igra je bila v tem polčasu živahnejša. Moštvo Mure je odločneje igralo ter tudi bilo popoln gospodar igrice. V moštvo Mure sta bila uspešna: Benčik, ki je dosegel dva gola in pa Zelko. Nekaj minut pred koncem igre je uspešno gostom, da so po krivdi obrambe Mure dosegli še en gol.

Gostje so bili s svojo igrjo tehnično mnogo boljši kot domače moštvo. Točno in hitro so podajali žogo soigralcem, vendar so bili manj uspešni pred vrati, kjer so sicer ostro streljali toda ne točno. Nekaj izredno ostrih streljev je oddalo mimo prečke v out. Vratar, čeprav nosi delno krivdo za tretji gol, je svojo nalogo uspešno rešil.

Moštvo Mure je bilo dobro razporejeno, posebno v drugem delu so koristneje zaigrali. Čeprav je bil nasprotnik tehnično boljši, so igralci Mure nadoknadili z borbenostjo in poštenostjo. Obramba, ki je imela precej dela je svojo nalogo dobro opravila. Med napadnimi igralci sta bila najbolj nevarna Zelko in Norčič Ludvik. Poseben prvi se je odlikoval po tem, da je točno in ostro streljal na vrata. Več kakor je pa bilo za pričakovana boksala nekaj izredno nevarnih in ostrih krogov je pa pokazal Rezonja v vratih, ki je ušel strelcu, ki so jih gledalci tako rekoč videli v mreži. Pri domačem moštvo je nekoliko motilo nepotrebno preigravanje poednih igralcev in zavlačevanje žoge kar bo potrebno v bodoče odpraviti.

Igro, ki je bila vseskozi lena, zanimiva in fair je vodil odlično Kukanja iz Soboti.

MURA II : ELAN (Radgona) 4:3 (2:1)

V predtekmi sta se pomerili enajstorič Mura II in Elana iz Radgona. Zmazalo je zaslužno moštvo Mura II, vendar je rezultat preizkušnja izražena v korist moštva Mura. To pa predvsem zaradi tega, ker v moštvo Mura II bilo iz še tako povoljne situacije strela na gol.

Igro je vodil objektivno Filisar.

TAKIH NOGOMETASEV NE RABIMO!

RAKANIČ : PANONIJA (Luko) 4:1

V nedeljo predpolne je bila na igrice Mura v Murski Soboti odigrana prvenstvena nogometna tekma med enajstorič Rakanič in Panonijo iz Lakoja. Igra, ki je bila v prvem delu še kolikor toliko športna, se je v drugem delu spremenila v bojnice za medsebojna obračunavanja. Igralci niso več gledali žoge, temveč so štartali na nasprotnika v nekaterih primerih — tudi takrat, ko ta sploh ni imel žoge. Da so se taki traki končevali z namernimi udarci z roko, niso ali z glavo ni potrebno poudariti. Res je, da je s tako igro pričelo moštvo Panonije, toda tudi nekateri igralci Rakaniča so se držali pravila. »Zob za zob!«. Rezultat take igre je bil, da je moštvo Panonije nekaj minut pred koncem igre samovoljno zapustilo igranje.

Ni slučajno, da so se nekateri poedinci iz obeh moštev že »izkazali« s tako igro že prej proti drugim nasprotnikom. Nedeljsko srečanje dokazuje, da ni dovolj, če nabereš enake igralce vseh vetrov, temveč je potem potrebno take igralce tudi vzeti, kar je prva dolžnost uravne kluba. Za take primere neoporne igre nosijo tudi veliki krivde sodni. Sodnik Andrejek iz Soboti, ki je »igro« vodil ni bil kos svojih nalog. Ne gre, da bi sedaj tu ugotavljali nizezane nanake, ki jih je naredil s svojimi nepravilnimi odločitvami, ker je to stvar ZS okroga nogometnega poverništva M. Soboti, na ne je potrebno poudariti, da nosi precejšen del krivde za tako surovo igro. Nikakor ni mogoče verjeti, da ne bi videl povsem namernih prekrškov in grob namernih udarcev, ki so jih storili poedni igralci. Vendar je bil videz tak, da jih ne vidi, sal se samo v enem primeru oporoti igralca Čudimo se, da kot sodnik ostalih očitnih in namernih prekrškov ni videl, končno pa to ni nobeno onarčilo sodnika. Morda ni zato sodnik kriv, da stoji na sredi igrice in gleda kam frči žoga?

Mestni kino v Murski Soboti predvaja od 13 do 15 julija ameriški film: »Dobri Sam« in od 17. do 19. julija jugoslovanski film: »Barba Zvane«.

Ugoden zaslužek. Uprava drž. trgovine v Gor. Radgoni sprejme 40 delavcev pod zelo ugodnimi pogoji in z močnostjo zaslužka — pri sečni drv. V svrhu organizacije delovne brigade in sklenitve delovne pogodbe se naj zainteresirani javijo na upravi drž. trgovine v Gor. Radgoni, tako posamezniki kot vodje, ki bi bili v stanju proti dogovoru prevzeti celotno organizacijo delovne brigade. Rok prijave 15. VII. 1951, pričetek sečnje 20. VII. 1951.

Razveljavljam delavsko knjižico štev. 2.192.802, izdano od OLO Beli Maštar, Baranja — na ime Baranja Stefan, Pertoci.

Prekličem nedostojne in žaljive besede, ki so bile izrečene napram tovarišem UDB ob priliki preiskave mojih dveh hčerk zaradi nedovoljene kroga pobege v tujino. — Bakan Ana, Kroska c. 45, Murska Soboti.

Novo sredstvo proti mrčesu

Neko ameriško kemično podjetje je iznašlo novo sredstvo za uničevanje mrčesa. Novo sredstvo je sestavljeno iz dveh kemičnih spojin klorovne hidrokarbonata in ga je že tudi odobrilo ameriško ministrstvo. Sredstvo je toliko pomembnejše, ker ne vpliva kvarno na mleko in druge jestvine, nasprotno pa uničuje ves mrčes, ki se približa.

Morda še ne veste?

Zakaj je morje slano? (Ker so slanki os nje.)
Zakaj ima srnjak kožo? (Da ga drži skupaj.)
Kaj reče človek, če pove »dobro jutro?« (Slovenski govor.)
Zakaj je na deželi dobri zrak? (Ker sloboda odprta zrak.)
Zakaj? alin zameži, ko zaplode? (Ker mu ni treba gledati na noč.)

Človek prespi najmanj tretjino življenja

Človeku je kaj neprijetno, ko mora mirno početi, da prespi najmanj tretjino življenja. Torej je človek s sedemdesetimi leti prespal celih 24 let. Navadno ljudje spe po osem ur na no, na svetu pa je tudi mnogo ljudi, ki spanje različno ljubijo. Tako je znameniti nemški pesnik Goethe prespal včasih tudi 24 ur skupaj, nasprotno pa je slavni Napoleon spal le po tri ure.

Še enkrat „Kralj na vasi“

Pred kratkim je prejelo naše uredništvo pismo tov. Stefana Kuharja iz Puconec, v katerem odgovarja pisatelju tov. Mišku Kranjcu na njegov že objavljeni članek v »Ljudskem glasu« z dne 7. junija v števil. 22 pod naslovom »Še enkrat kralj na vasi«. Zaradi nepredvidenih okolištin objavljamo članek z zamudo. Med tem pa smo že prejeli odgovor Miška Kranjca, katerega objavljamo v celoti obenem s Kuharjevimi originalnim in neopopravljenim pismom. Toliko v pojasnilo.

Uredništvo

»Da se resnica prav spozna — je treba čuti obe strani zvočno«

Pod zgornjim naslovom je gospod Miško Kranjec v »Ljudskem glasu« objavil osebni napad na mojo osebo. Pisec bom odgovoril v daljšem pismu, da mu bodem dal za njegovo literarno pisanje mnogo pametnejših in interesnejših motivov. Vas pa prosim, da v smislu zakona o tisku pod istim naslovom in na istem mestu objavite to pojasnilo:

V mojem pismu o izstopu iz OF, ki sem jo naslovil na VO OF in ne na M. Kranjca, ali na Ljudski glas, navajam razloge za golo dejstvo. Tako gospodu Mišku Kranjcu, po njegovi zaslugi tudi širši javnosti, ne morejo biti znane podrobnosti v zvezi s temi dejstvi. Ta so na takšna, da so ne v skladu z načeli ljudske demokracije, niti z načeli, ki jih postavljajo naši voditelji. Če se mi npr. ne vrne moj denar, ker si je tako vplel v glavo Rittperger, če se ne spoustijo, zgolj iz osebnih razlogov, zakon po katerem bi se mi morala vrniti moja nacionalizirana gotovina, potem je to tak kršitvi in ne v skladu s človečanskim odnosom in pravicami.

Miško Kranjec:

Pot do revizije ali kaj je resnica

V rokah imam članek Kuharja Stefana iz Puconec, v rokah imam pismo njegovega sina, in človek si ne more kaj, da ne bi videl eden izster obraz, celo če je drugo z drugim izpolnil. Kjer mladi konča, nadaljuje starijši. Kuhar starijši se sklicuje, da mu ... v smislu zakona pod istim naslovom in na istem mestu. Ljudski glas objavi pojasnilo, medtem ko mladi piše: ... če bi oče imel možnost, da bi ti v enem tonu odgovoril.

Ta možnost je dana in bo članek Stefana Kuharja izšel v Ljudskem glasu, čeprav dvomim, da na istem mestu. Predvsem: Ljudski glas nima nikakršne dolžnosti, da objavi to pojasnilo, najmanj pa v tej obliki. Če sem gospodu Kuharju podtaknil kaj neresničnega ali žaljivega, potem tega ni storil Ljudski glas, ampak jaz pod svojim polnim imenom. In šele, ko sodeče ugotovi neresničnost in žalitev, sem jaz dolžan, da prekliče. Kolikor bi pa Ljudski glas bil dolžan prinesiti pojasnilo, bi bil v izdaji tega pisma, da bi se izšlo, da je dana ta možnost, da bi ti v enem tonu odgovoril.

Za zadnje sem razpravljaj o raznih vrstah krivic, ki so se prav gotovo dogajale ob razmerah, s katerimi smo se morali boriti. Prav gotovo sem bil med prvimi, ki je opazil marsikatero neskladnost na terenu, ko so to ljudje na sestankih povedali; to sem tudi vedno v Soboti povedal odgovornim funkcionarjem in tudi vedno naletel na razumevanje. Toda možnost za popravilo vseh napak so bile žal čisto zglede. Prav gotovo sem bil tudi med prvimi, ki je v Soboti pred odgovornimi funkcionarji kritiziral postopanje nekaterih ljudi kakor na terenu tako po uradih. Če je komu do tega kritiziral sem tudi Rittpergerja, pred njim samim. Toda, če je treba, bom voljan Rittpergerja tudi braniti za njegovo delo, kolikor je bilo dobro, kolikor, ko seveda njegovih posameznih napak, ki jih je prav gotovo storil. In to zato, ker nekateri mislijo, da danes, ko prehajamo k širši demokraciji, moramo slehernega funkcionarja, ki nam ni ugaljal, razcefrati. Tako obojam tudi njegovo dejanje, če je mogel vrniti Stefanu Kuharju tistih »vsrhnih 46 tisoč«, kakor se izraža njegov sin, pa jih nalašč ni vrnil. Kolikor vem, mu je ta denar bil vrnil. Seveda — bilo je vedno tako: hitreje ti vzamejo kakor vrnejo. V tem se ne smem spremeniti. — No, da se vrnem h kritiki raznih napak: najti ljudje v sobotnem okraju so kritiko še dolgo javno iznašali na sestankih, njihovi delegati pa na zasedanju okrajnih skupščin. Jaz mislim, da je bila ta krivica — razen kjer je šlo za navadno neradost — koristna na obeh straneh, da se odgovorno vodstvo v Soboti za ljudi same. Napake so se namreč dogajale z obeh strani: v Soboti, ker so včasih morali (pravim: morali) marsikatero težko stvar naglo izvesti in ni bilo časa za podrobno pripravo, na terenu pa, ker ljudje niso vedno sodelovali tako, kakor bi bilo treba. Samo vas v celoti bi lahko bila razmeroma zelo pravično razumela na področju muzike. Kjer tega sodelovanja ni bilo, so nekateri srečneje bližje morali, drugim pa so bile storojene večje ali manjše krivice. Včasih tudi boleče krivice. Toda nekaj je treba vedno upoštevati: vodstvo v Soboti je bilo postavljeno pred dejstva, ki jih ni moglo spreminjati, četudi se je čisto trudilo, da bi prebralo navzgor, da so bremena težka. Toda ta bremena so bila po vsej državi težka, v vseh krajih celo težja kakor v Prekmurju. Ukrepi so se izvajali čisto ostro in marsikoga zadeli v živo. Toda že zadnje sem omenil, da smo mi vedno gledali samo na Soboto, ki da dela krivice in napake, nismo pa videli pravega krivca napak in krivic, ki je tisti v večini primerov na terenu: mi smo iskali lani te take primere, da se ljudje zahtevajo zaup za tega ali onega, da se jim ne more doseči izpolnitve svoje obveze, se nam smeje, kot so dejali, imeli smo prijave skritega, imeli smo se primere, da so ljudje na sestankih ostro obravnavali s tistimi, ki so se odmičali, da bi sorazmerno svoji zmogljivosti nosili bremena. Vsa ta bremena pa so bila neizbežna, bila so porazdeljena sorazmerno po vsej državi, izvajanje je bilo povsod ostro, kjer drugje ni bilo, če bi bilo tu in tam tudi postopanje s pritiskom birokratske, suhoparno in nepravilno; so napake v preteklosti, ki se bodo še popravile, ker smo imeli opraviti tudi s samovoljnimi nekaterih ljudi. Ali to ni in ne more biti pot do neke splošne revizije, kakor bi nekateri radi.

Gospod Kuhar je zaključil, ker sem mu postavil vprašanje: zakaj je svoj izstop iz OF napravil prav zdaj in zakaj hoče prav zdaj vse nazaj? — Pa da sem mu s tem podtaknil, da je dožgal, »da se bo neka sprememba«. Vse kar tega Kuhar za javno ni povedal in je bilo tisto, kar je bil dolžan povedati, je bilo tisto, kar je bil dolžan povedati. Kolikor seveda je »podtaknil«. Bil sem upravljen za to in on zase, da je prišel čas, ko lahko postavi pred vsaki odbor OF v Puconcih vprašanje revizije vsega postopanja do njega: vprašanje agrarne reforme, vprašanje milina, vprašanje denarja itd. Da je to pot revizije, o tem ni nobenega dvoma. Zakaj? Zato, ker je bil dolžan povedati, da je bil vsaki odbor OF ni mogel teh vprašanj rešiti, pri najboljši volji ne. OF je politična organizacija, ki je lahko posredovala pri raznih vprašanjih gospodarskega značaja, reševati pa jih ni mogla. Stefan Kuhar je imel vso pravico in tudi dolžnost zahtevati spremembo takšnega odbora, ki se ne zna politično postaviti, imel je pravico do pritožbe na odgovorno mesto, na vsemu odboru OF po istem pismu z napovedjo izstopa iz OF, ker mu ta odbor ni rešil ne zemlje ne milina ne denarja. Ta odgovor pa spada — naključje, gospod Kuhar? — v dobro, ko je po vsej Sloveniji močno vzvalovilo: da bomo v

kot g. Kranjec navet, »da naj odidem iz Prekmurja (iz mojega rodnega Prekmurja), ker me bodo sicer uničili«. Če sem prebrčan in krivitev zakonitosti in če mi pravila Fronte dajejo pravico zahtevati, da se razloži to take krivice pa se to ne zgodijo, mi ne povzročajo drugega, kakor protestirati tak, da bo se to opazilo. Jas se samo čudim, zakaj g. Kranjc dviga dežnik za krivice zakonov in v zaščito nečlovečanskega odnosa?

Ne bodem govoril od posebne literarne vrednosti »Kralj na vasi«, hočem pa g. Kranjca spomniti na besede, »da mu je žal, da je to napisal, ker je bil napadno informiran«. G. Kranjec pravi, da se vse moje pismo vrti okoli materialnih dobrin: zemlja, milina, denar. Priznam! Pri njem so pa te materialne dobrine: članki (slabi), denar, umetniške slike, ker so prav gotovo več vredne, kak vasa moja nekdanja vrednost z milino in denarom vred! Da bi pa sam svojega denarja potreboval bolj kak g. Miško Kranjc je zato, ker se moja kuca podira, njeni pa so zanj poskrbeli drugi, in to za prav lepo, iz tega razloga bi mi bili potrebni tudi — proti direktivi KPJ — odvzeti prisači, ki jih — kakor še drugih 35 komadov iz Puconcih odpehnenih — morda še zdaj išče kakšna kontrola, ker so se po nekem kanalu — zgubili!

Nevem zakaj g. Kranjec na vsak način hoče prikazati, da sem dožgal, da se bo nekaj spremenilo. Res, kak pravi, take spremembe ne želimo in to že od nekdaj! Toda ali je g. Kranjc bil tudi vedno tako premočrten? Mene vaj po premočrtnosti lahko pozna in se zato čudim, da me meša z nekimi knezoškimi, ki — vendar bil takim krogem v nekdanjih časih — blizu in moje znanjevanje njemu je še vedno v naprej. Toda naj ve, da sem bil izvoljen od ljudstva v borbi s sokandidatom, ne tak kak g. Kranjc. Naj dodam še to: zdi se mi, da g. Kranjec ne more biti zdrav, če nema nikoga, da bi si ga privoščil duševno griziti. Odgoda je Klekl mrtve se mi vidi, da bi si rad izbral mene za žrtev. Toda vnaprej mu povem: v njegovi literaturi bi bil rad samo takrat, če bo zares napisal — umelno!

Puconci, dne 10. junia 1951.

Kuhar Stefan

čali trgovine, gostilne, tovarne itd., in ko so ob pohodu lavantinskega knezoškofa po Dravskem polju, ob birni, mnogi mislijo, pa sam knezoškof se najbolje, da je prišel čas, ko lahko trgajo rdečo zvezdo z zastave, nosijo orožje, govorijo o čudnih stvareh, ker bo vsak čas sprememba režima in bodo prišli drugi ljudje na oblast. Kaj pa naj rečemo o človeku, ki v takem času, ko trgovci govorijo o svojih trgovinah, ki da jih bodo dobili nazaj, gostilničarji o svojih gostilnah, podjetniki o podjetjih, združenci o izstopu iz zadrug, knezoškof in klerikalci pa o klerikalni politiki, — kaj naj rečemo o človeku, ki v tem času pride pred vsaki odbor OF tako samozavestno z odpuščeno svojega članstva v OF, kar da se ta vsaki odbor ni potrudil, da bi mu rešil milino, posestvo in denar? Drugi so seveda bili previdnejši, posamezniki namreč niso postajali zahteve. Trgovino, tovarno, mlin nazaj! Pač pa so se mieli roke in se veselili. Tudi niso izstopali demonstrativno iz OF, če so se vključili v njo. Stefan Kuhar pa je to napravil in zdaj človek res ne ve, kakor kriči, da sem mu jaz stopil na prste.

Gospod Kuhar si ne more kaj, da mi ne bi povedal, da sem bil v nekdanjih časih blizu z nekimi knezoškimi. To je resnica, blizu sem namreč katoličan, otrok sem bil celo pobožen. Z zdaj bi seveda bil previdnejši, posamezniki namreč niso postajali zahteve. Trgovino, tovarno, mlin nazaj! Pač pa so se mieli roke in se veselili. Tudi niso izstopali demonstrativno iz OF, če so se vključili v njo. Stefan Kuhar pa je to napravil in zdaj človek res ne ve, kakor kriči, da sem mu jaz stopil na prste.

Gospod Kuhar si ne more kaj, da mi ne bi povedal, da sem bil v nekdanjih časih blizu z nekimi knezoškimi. To je resnica, blizu sem namreč katoličan, otrok sem bil celo pobožen. Z zdaj bi seveda bil previdnejši, posamezniki namreč niso postajali zahteve. Trgovino, tovarno, mlin nazaj! Pač pa so se mieli roke in se veselili. Tudi niso izstopali demonstrativno iz OF, če so se vključili v njo. Stefan Kuhar pa je to napravil in zdaj človek res ne ve, kakor kriči, da sem mu jaz stopil na prste.

Gospod Kuhar si ne more kaj, da mi ne bi povedal, da sem bil v nekdanjih časih blizu z nekimi knezoškimi. To je resnica, blizu sem namreč katoličan, otrok sem bil celo pobožen. Z zdaj bi seveda bil previdnejši, posamezniki namreč niso postajali zahteve. Trgovino, tovarno, mlin nazaj! Pač pa so se mieli roke in se veselili. Tudi niso izstopali demonstrativno iz OF, če so se vključili v njo. Stefan Kuhar pa je to napravil in zdaj človek res ne ve, kakor kriči, da sem mu jaz stopil na prste.

Gospod Kuhar si ne more kaj, da mi ne bi povedal, da sem bil v nekdanjih časih blizu z nekimi knezoškimi. To je resnica, blizu sem namreč katoličan, otrok sem bil celo pobožen. Z zdaj bi seveda bil previdnejši, posamezniki namreč niso postajali zahteve. Trgovino, tovarno, mlin nazaj! Pač pa so se mieli roke in se veselili. Tudi niso izstopali demonstrativno iz OF, če so se vključili v njo. Stefan Kuhar pa je to napravil in zdaj človek res ne ve, kakor kriči, da sem mu jaz stopil na prste.

Gospod Kuhar si ne more kaj, da mi ne bi povedal, da sem bil v nekdanjih časih blizu z nekimi knezoškimi. To je resnica, blizu sem namreč katoličan, otrok sem bil celo pobožen. Z zdaj bi seveda bil previdnejši, posamezniki namreč niso postajali zahteve. Trgovino, tovarno, mlin nazaj! Pač pa so se mieli roke in se veselili. Tudi niso izstopali demonstrativno iz OF, če so se vključili v njo. Stefan Kuhar pa je to napravil in zdaj človek res ne ve, kakor kriči, da sem mu jaz stopil na prste.

Gospod Kuhar si ne more kaj, da mi ne bi povedal, da sem bil v nekdanjih časih blizu z nekimi knezoškimi. To je resnica, blizu sem namreč katoličan, otrok sem bil celo pobožen. Z zdaj bi seveda bil previdnejši, posamezniki namreč niso postajali zahteve. Trgovino, tovarno, mlin nazaj! Pač pa so se mieli roke in se veselili. Tudi niso izstopali demonstrativno iz OF, če so se vključili v njo. Stefan Kuhar pa je to napravil in zdaj človek res ne ve, kakor kriči, da sem mu jaz stopil na prste.

Gospod Kuhar si ne more kaj, da mi ne bi povedal, da sem bil v nekdanjih časih blizu z nekimi knezoškimi. To je resnica, blizu sem namreč katoličan, otrok sem bil celo pobožen. Z zdaj bi seveda bil previdnejši, posamezniki namreč niso postajali zahteve. Trgovino, tovarno, mlin nazaj! Pač pa so se mieli roke in se veselili. Tudi niso izstopali demonstrativno iz OF, če so se vključili v njo. Stefan Kuhar pa je to napravil in zdaj človek res ne ve, kakor kriči, da sem mu jaz stopil na prste.

primer tisti o agrarni reformi, in ali so lahko veljavni vsi drugi gospodarski ukrepi, ki so zadeli gospodu Kuharju Niso veljavni vsi drugi ukrepi, ki so zadeli gospodu Kuharju. Seveda, razumljivo, zakaj je gospod Kuhar postavil vsemu odboru OF v Puconcih tako ostro vprašanje svojega članstva: prepričan je, da je vse to bilo nezakonito, kakor so bile nezakonite tudi volitve, in prepričan je bil, da je prišel čas, ko se lahko začne vprašanje revizije vsega, kar se je pri nas zgodilo.

Se enkrat ponovim: gospod Kuhar bo spet zaključil, da ga napadam, in ne vem, kaj še da on mi misli tako, da se zahteva milina in zemlje, ampak samo tistih »vsrhnih 46 tisoč«, in njegov sin me bo spet obkladal, da to »sioni na podtaknjenih in domnevanih, kar diši po denunciaciji«. Mladi Kuhar je namreč prepričan, da jaz vse to pišem zaradi Udbe, da ji s tem dajem material in takorekto zahtevam, kako je treba te Kuharje, če se po mojem predlogu je niso izšli iz rodnega Prekmurja, zdaj zapretili Smešnoj Jaz nisem pisal ne prvega svojega smeha, ne prejšnjega in ne tega, pač pa zaradi naših ljudi v Prekmurju. Zgodilo se je govori o natečajnih stvareh naše politike in vsega, kar se je zgodilo, in zdaj še bolj. Skušam izkoristiti to priliko, da v Ljudskem glasu to in ono poljanski našim prekmurskim ljudem. Kaj se ne treba tu Kuharja zapirati, kakor misli njegov sin? Zakaj? Kakor da samo on tako misli! In kakor da je bil kdo zaprt, ker je tako mislil!

Kakine pa so bile pri nas volitve?

Ze zadnje sem povedal gospodu Kuharju, da ne razume tega, kar se je pri nas dogajalo, se dogaja in se bo še dogajalo. Vse volitve od leta 1945, oziroma se iz borbe naprej so bile popolnoma nezakonite z ozirom na nasprotitaka, kakor je bila nezakonita tudi narodnosvobodna borba, kakor je bila nezakonita revolucija. Vlada je stran nikdar more priznati zakonitosti upora proti sebi. Tako daleč pa se res nismo prili nikjer na svetu, najmanj pa, da bi kaj takega priznavali kapitalizem, da bi to priznavala buržoazija, če se namreč proletarijat upre in začne ustvarjati svojo oblast. In res — kralj Peter se do danes ni priznal, in tudi nikdar ne bo, da je bilo, karkoli se je pri nas zgodilo, to je bilo nezakonito in nezakonito in pravilno. V tem miselnju ni sam. No, stvar je bila v tem, da so naši narod v letih nesreče, to je po okupaciji, ali pod vodstvom delavskega razreda in njegove Partije v borbo za osvoboditev domovine, in da so pri tem začeli ustvarjati tudi svojo ljudsko oblast, da so osvobodili domovino, ustvarili ljudsko oblast in začeli vladati. Da je bila ta diktatura delavskega razreda, tem ni nobenega dvoma. Mi smo to vedno razlagali. Ljudska demokracija ni nič drugega, po domače, če hočete po prekmursko povedano, kakor diktatura delavskega razreda nad prejšnjim gospodovalnim meščanskim razredom in diktatura proti vsem sovražnikom tega delavskega razreda, proti sovražnikom ljudskih koristi, hrkati pa je to demokracija za vse tiste, ki spajajo v sebi vse te stvari. Če pa kar smo pri nas vedno označevali delavci, delovni kmetje in ljudska inteligencija. To je bil tisti široki okvir demokracije, v katerem je lahko našel prostora zase vsak pošten človek, i delavec i kmet i inteligent, kar se je tudi zgodilo. V tem okviru so naši prostora zase tudi n. pr. mnogi duhovniki in še mnogi ga bodo našli. Ta demokracija ni bila ena sama na dvoje, kakor plača enega stanu, temveč na ogromno večino pri nas živitih ljudi. In tudi naš večerajšji sovražnik, kakor hitro se sprijani s takim stanjem, to stanje prizna in se odpove izkoristitvju drugih, kakor hitro se odpove sovražni dejavnosti proti vsemu temu, lahko najde pri meren prostor zase. Mnogi ljudje, ki so imeli nekoč fabrike pri nas, danes v spremenjenih razmerah živijo v širokem prostoru, kar se ne da bi se jim moglo rodit karkoli žalega.

Razume se, da se jugoslovanski narod niso borili za to, da bi po vojni stari izkoristitveci spet prišli na povrje in dalje izkoristili ljudi, pa da je zato bilo po vojni potrebno voditi takšno politiko, da bo sovražnik do kraja potlečen, ne pa da bi mu pomagali na noge. Bilo je treba ohraniti vse pridobitve narodnosvobodne borbe, graditi oblast, državo, aparat, in še sta drugi stvari. Razume se, da smo mi tudi v širokem okviru, v katerem so sovražniki tudi na volitvah potlečeno, ne pa da mu pomagamo na noge. Nor bi bil tisti, ki pleza na drevo pa bi klical ljudem, naj pod njim to drevo posekajo, da se bo zrušilo nani in ga ubilo.

Zdaj pa pride gospod Kuhar in pravi, da sem jaz bil izvoljen nepravilno. To pa utemeljuje, ker nisem imel sokandidata. Pomislite — če bi imel sokandidata in bil izvoljen, bi me gospod Kuhar priznal za poslanca, ker on je bil naših časih monarhistične kulture, svetven svet sokandidata, ki seveda je bil zanj! — tiste volitve bile pravilne, zakonite, Resnica je to, da sem jaz 1945 imel sokandidata v Cigiti Kolomanu, pa sem ga sprejel. Ampak resnica je tudi ta, da se ne bi niti za las spremenila politika v Jugoslaviji, če bi bil tedaj izvoljen Cigit. Oba vasa bila kandidata iste OF, oba pristata iste politike. — Seveda, gospod Kuhar nam tega sokandidata ne prizna, pač pa nam prizna, da je bil sokandidat, in da je bil sokandidat, ki ima popolnoma drugačno mišljenje, hoče drugačno politiko. Če vzamemo doslovno po njegovi logiki: leta 1945 bi morali mi poklicati domov kralja Petra in ga postaviti nasproti maršalu Tita pa potem bog in sreča junaka! V sobotnem okraju pa bi morali postaviti men nasproti najhujšega reakcionarja, recimo da bi poklical v domovinskega samega gospoda Hartnerja, pa peljati ga vidimo!

Naši narod so 1. 1945 glasovali proti kralju, vso državo in odstotok vseh ljudi se je izrekli proti njemu, pa bil on doma ali ne. Tiste volitve so celo na zahodu priznali, kjer so takrat bili naši najhujši nasprotniki! Zgodilo pa se je v lendavskem in radgonskem okraju, da so se izrekli proti tej naši politiki, kar ni skrito. Tam sta kandidata dobila manj od petdeset odstotkov. Tudi v sobotnem okraju ni bilo najboljši, če Cigitom vasa dobila nekaj nad petdeset odstotkov. Tako je takrat v vsej Jugoslaviji Prekmurje nosilo zastavo proti tej ljudski politiki, bili so za reakcionarno politiko. Zato ker so bili pač zapeljani, ker še niso domneli vse stvari. V Prekmurju se kaj takega ni več ponovilo. Nasprotno, Prekmurje se je od tedaj dan za dnem politično popravljalo, dozorevalo, in naše Prekmurje danes vendarle trdno stoji na nogah, pač seveda, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmurci nepravilno volili, ali da so volili mene nepravilno, ker pač nisem imel sokandidata. Bi pa pač sokandidata izbrali, če ne bi mene. Nisem tako otročji, da bi verjel, kako sem povsod priljubljen itd., da sem nenadomestljiv, da sem edini, in se vem, kaj se bo zgodilo, pa se to kdo prizna ali ne imamo v Prekmurju slabe kraje, imamo pa tudi gledalci Jaz si vendarle ne bi upal na njegovev mestu trditi, da so Prekmur